

**OCAK 2013 TARİH BASKILI
TEMEL İNSAN HAKLARI BİLGİSİ II
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

Düzeltilmeler kesikli çizgi çerçevesi (.....) içinde gösterilmiştir.

1- Ünite 8, Sayfa 205, "Gözetim" başlığının birinci paragrafının sonuna cümle eklenmiştir.

Yakalanan kişi ve olay hakkında C. Savcısına bilgi verildikten sonra, C. Savcısı yakalanan kişinin serbest bırakılmasına veya soruşturma işlemlerinin tamamlanması için gözetimine alınmasına karar verebilir. Eğer savcı yakalanan kişiyi serbest bırakmazsa, bu durumda yakalama işlemi gözetimine dönüşür. Yakalanan kimsenin savcının emriyle hareket serbestisinin, serbest bırakılınca kadar veya hâkim önüne çıkartılınca kadar kısıtlanmaya devam etmesine gözetim denir. Gözetimine alma, bu tedbirin soruşturma yönünden zorunlu olmasına ve kişinin bir suçu işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığına bağlıdır.

2- Ünite 8, sayfa 207, "Gözetim" başlıklı metinden aşağıda yazılı olan paragraf (özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin kaldırılmasına bağlı olarak) çıkartılmıştır.

Bununla birlikte kanun koyucu, CMK m.250 kapsamında özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlar bakımından gözetim sürelerinde farklı düzenlemeler getirmiştir. Buna göre; "250 nci madde kapsamına giren suçlarda, yakalananlar için 91 inci maddenin birinci fıkrasındaki yirmi dört saatlik süre kırk sekiz saat olarak uygulanır. Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hal ilân edilen bölgelerde yakalanan kişiler hakkında 91 inci maddenin üçüncü fıkrasında dört gün olarak belirlenen süre, Cumhuriyet savcısının talebi ve hâkim kararıyla yedi güne kadar uzatılabilir. Hâkim, karar vermeden önce yakalanan veya tutuklanan kişiyi dinler (CMK m.251)." Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere, kanun koyucu özel yetkili ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar bakımından çekirdek süreyi 48 saat olarak belirlemiştir. Toplu olmayan suçlarda bu süre arttırılmazken; toplu suçlarda her defasında bir günü geçmemek üzere iki gün daha arttırılabilmektedir. Bu bağlamda toplu suçlarda gözetim süresi 48 saat+1gün+1gün= 4 gün olabilecektir. Bununla birlikte olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde işlenen toplu suçlar bakımından hâkim kararıyla üç gün daha gözetim süresinin uzatılması mümkündür (Özbek, s.329; Centel-Zafer, s.326, 327). Dolayısıyla olağanüstü halin ilan edildiği bölgelerde bu gözetim süresi, son üç günü hâkim tarafından uzatılmak kaydıyla, 7 gün olarak belirlenebilecektir. Ancak son üç günlük uzatma süresi bakımından, olağanüstü hal ilan edilmiş bir bölgenin ve hâkim kararının varlığının zorunlu olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Gözetimine alınan kişi bırakılmazsa; en geç burada belirtilen süreler sonunda sulh ceza hâkimi önüne çıkartılmalıdır.

3- Ünite 8, Sayfa 208, "Müzekkereli (Yakalama Emri Üzerine) Yakalama" başlıklı metnin son iki paragrafı (kanun değişikliğine bağlı olarak) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir yakalama emrine bağlı olarak (müzekkereli) yakalama yapıldığında, müzekkeresiz yakalamadan farklı olarak, hakkında yakalama emri bulunan kişinin yakalama emrini çıkartan makamın bulunduğu yere çok uzak bir yerde de yakalanabilmesi mümkündür. Bu durumu göz önünde bulunduran kanun koyucu, müzekkereli yakalama halinde ne şekilde hareket edilmesi gerektiğine dair özel bir düzenleme getirmiştir. Bu bağlamda; "Hâkim veya mahkeme tarafından verilen yakalama emri üzerine soruşturma veya kovuşturma evresinde yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılır. Yakalanan kişi, en geç yirmi dört saat içinde yetkili hâkim veya mahkeme önüne çıkarılmıyorsa, aynı süre içinde yakalandığı yer adliyesinde, mevcut değil ise en yakın adliye kurulu sesli ve görüntülü iletişim sisteminin kurulması suretiyle yetkili hakim veya mahkeme tarafından bu kişinin sorgusu yapılır veya ifadesi alınır. (CMK m.94)." Dolayısıyla hakkında Eskişehir sulh ceza hâkimi tarafından yakalama emri çıkartılan kişi, Van'da yakalandığında, eğer 24 saat içinde Eskişehir'e getirilemiyorsa, aynı süre içinde Van adliyesinde kurulu sesli ve görüntülü iletişim sisteminin kullanılması suretiyle bu kişinin Eskişehir sulh ceza hakimi tarafından sorgusu yapılacaktır.

Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta, kanun koyucunun müzekkeresiz yakalamalar bakımından gözetim süresine ilaveten öngördüğü, en fazla 12 saatlik yol süresini, müzekkereli yakalamalarda öngörmemiş olmasıdır. Dolayısıyla kişi müzekkere üzerine yakalandığında, 24 saat içinde yetkili hâkim önüne çıkartılmıyorsa, yine aynı süre içinde sesli ve görüntülü iletişim sistemi vasıtasıyla ifade alma veya sorgu işlemine tabi tutulmalıdır. Bu tür yakalamalardan sonra ayrıca 12 saatlik yol süresi söz konusu değildir.

4- Ünite 8, Sayfa 212, "Adli Arama" başlığının ikinci paragrafı (kanun değişikliğine bağlı olarak) aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adli aramaya ilişkin temel düzenlemeler CMK m.116 vd. maddelerinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre; "yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda somut delillere dayalı kuvvetli şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir" (CMK m.116). Görüldüğü üzere kanun koyucu, şüphelinin üzerinde, ona ait yerlerde ve eşyada yapılacak arama bakımından somut delillere dayalı kuvvetli şüphelinin varlığını aramıştır. Bu sayede arama işlemi vasıtasıyla, bireylerin özel hayatının gizliliğine ve konut dokunulmazlıklarına müdahale edilebilmesinin koşulları ağırlaştırılmıştır. Kuvvetli şüphe kamu davası açmak için gerekli olan yeterli şüpheden fazlasını ifade etmektedir. Söz konusu şüphe derecesinin varlığını kabul edebilmek için elde somut bir takım verilerin bulunması zorunludur. Bu durum kanun koyucu tarafında yukarıdaki düzenlemede açıkça ifade edilmiştir.

5- Ünite 8, Sayfa 221, "Kendimizi Sınayalım Yanıt Anahtarı" 2. sorunun "e" olan yanıtı "c" olarak değiştirilmiştir.

2. c Yanıtınız yanlış ise "Kolluğun Durdurma ve Kimlik Sorma Yetkisi" başlıklı konuyu yeniden gözden geçiriniz.

6- Ünite 8, Sayfa 221, "Kendimizi Sınayalım Yanıt Anahtarı" 9. sorunun "d" olan yanıtı (kanun değişikliğinden dolayı) "e" olarak değiştirilmiştir.

9. e Yanıtınız yanlış ise "Adli Arama" başlıklı konuyu yeniden gözden geçiriniz.